

Ši informacijos suvestinė parengta kartu su *ES notariatų taryba (CNUJ)*.

1 Kaip išdėstoma paskutinė valia dėl turto palikimo (testamentu, bendruoju testamentu, paveldėjimo susitarimu)?

Testamentą gali sudaryti kiekvienas 18 metų ar vyresnis asmuo. Testamentas negalioja, jeigu jis sudarytas sergant psichikos liga. Kad testamentas galiojotų, testatorius turi sudaryti jį raštu ir pasirašyti. Testamento sudarymo faktą turi paliudyti ir tuo pat metu pasirašyti du liudytojai. Liudytojai turi žinoti, kad dokumentas, kurio sudarymo faktą liudija, yra testamentas, tačiau neprivalo žinoti testamento turinio.

Abu liudytojai turi būti vyresni nei 15 metų amžiaus, be to, liudytoju negali būti testatoriaus sutuoktinis, sugyventinis, brolis ar sesuo, tiesioginis giminaitis arba svainystės ryšiais su testatoriumi susijęs asmuo. Asmuo, kuriam arba kurio sutuoktiniui, sugyventiniui, broliui ar seseriai, tiesioginiam giminaičiui arba kuriam nors asmeniui, su juo susijusiam svainystės ryšiais, testamentu paliekamas palikimas, taip pat negali būti liudytoju.

Testatorius gali sudaryti privilegijuotą testamentą, jeigu dėl ligos arba kitokios nepaprastosios padėties negali sudaryti testamento pirmiau aprašytu būdu. Tuomet testatorius testamentą gali sudaryti žodžiu dviejų liudytojų akivaizdoje arba surašyti ranka ir pasirašyti.

Jeigu šalis nori anuliuoti testamentą, ji privalo teisme pareikšti ieškinį dėl testamento užprotestavimo. Šį ieškinį šalis privalo pareikšti per šešis mėnesius nuo testamento gavimo.

Paskutinė valia dėl palikimo galioja tik jeigu ji pareikšta pagal testamentų sudarymui taikomas taisykles. Todėl paveldėjimo susitarimai ar kiti susitarimai dėl turto perdavimo po mirties negalioja.

2 Ar paskutinė valia turi būti registruojama, ir jeigu taip, kokiu būdu?

Švedijoje negalioja testamento registravimo taisyklės.

Kad testamentas egzistuotų ir jį būtų galima panaudoti testatoriui mirus, testatorius turėtų pranešti patikimam asmeniui testamento saugojimo vieta.

Paprastai testamentai saugomi advokato kontoroje arba banke. Jeigu testatoriui mirus negalima rasti testamento, palikimas paveldimas pagal įstatymą.

Palikimas gali būti padalijamas iš naujo, jeigu testamentas randamas vėliau. Senaties terminas yra dešimt metų.

3 Ar taikomi laisvės išreikšti paskutinę valią dėl turto palikimo apribojimai (pvz., privalomoji palikimo dalis)?

Taip, jeigu asmuo yra susituokęs ir (arba) turi vaikų, teisė pareikšti valią dėl palikimo yra ribojama.

Jeigu testatorius buvo susituokęs, pergyvenęs sutuoktinis turi teisę gauti turtą, kurio vertė, įskaitant pergyvenusio sutuoktinio turtą, gautą padalijus sutuoktinių bendrąją jungtinę nuosavybę arba sutuoktinio atskirąją nuosavybę, atitinka keturis bazinius dydžius, nustatytus Švedijos socialinio draudimo kodekso 2 skyriaus 6 ir 7 skirsniuose. (2014 m.: 44 400 SEK (Švedijos kronų) x 4=177 600 SEK) (bazinio dydžio taisyklė). Ši teisė galioja, jeigu pakanka palikimo turto. Tai reiškia, kad jeigu nėra tokios vertės turto, pergyvenęs sutuoktinis paveldi esamą turtą. Šiuo atžvilgiu testamentai, kuriais ribojama ši teisė, negalioja.

Palikėjo vaikai vadinami įpėdiniais ir turi teisę į privalomąją palikimo dalį. Privalomąją palikimo dalį sudaro pusė palikimo dalies, kuri pagal įstatymą priklauso įpėdiniais. Pagal įstatymą testatoriaus įpėdiniai turi lygias paveldėjimo teises. Šiuo atžvilgiu testamentai, kuriais ribojama privalomoji palikimo dalis, negalioja. Kad gautų privalomąją palikimo dalį, įpėdinis per šešis mėnesius nuo testamento gavimo privalo paprašyti iš dalies pakeisti testamentą.

4 Jei paskutinė valia dėl turto palikimo neišreikšta, kas yra paveldėtojas ir kiek turto paveldi?

Jeigu konkreti valia dėl palikimo nepareikšta, palikimas padalijamas vadovaujantis paveldėjimo pagal įstatymą taisyklėmis. Vienas iš teisės į palikimą reikalavimų yra susijęs su tuo, kad testatoriaus mirties metu asmuo turi būti gyvas. Paveldėjimo teisę turi net ir iki testatoriaus mirties pradėtas ir po jo mirties gimęs asmuo.

Pagal įstatymą įpėdiniai paveldi trimis eilėmis. Pirmąja eile paveldi testatoriaus vaikai arba vaikaičiai. Antrąja eile paveldi testatoriaus tėvai ir broliai ir seserys, o trečiąja eile seneliai ir jų vaikai, t. y. testatoriaus tėvų broliai ir seserys. Kiekvienos eilės įpėdiniai palikimą paveldi lygiomis dalimis. Antros eilės įpėdiniai nepaveldi, jeigu yra kokių nors gyvų pirmos eilės įpėdinių. Trečios eilės įpėdiniai paveldi, jeigu nėra nė vieno gyvo antros eilės įpėdinio.

Jeigu palikėjas buvo susituokęs, palikimas pereina pergyvenusiam sutuoktiniui. Mirus pergyvenusiam sutuoktiniui, palikimą paveldi bendri įpėdiniai; jeigu nėra nė vieno bendro įpėdinio, palikimą paveldi antros arba trečios eilės įpėdiniai. Todėl bendri įpėdiniai turi teisę į antraeilį paveldėjimą mirus pergyvenusiam sutuoktiniui.

Jeigu testatorius turi įpėdinių, kurie nėra pergyvenusio sutuoktinio įpėdiniai, jie turi teisę gauti įpėdinių palikimo dalį mirus testatoriui.

Jeigu įpėdinių nėra, palikimas pereina Švedijos paveldėjimo fondui.

5 Kokia institucija kompetentinga:

5.1 spręsti paveldėjimo klausimus?

Palikimas dažniausiai padalijamas nedalyvaujant valdžios institucijoms. Mirus testatoriui palikimą kartu pasidalija paveldėjimo teisę turinčios šalys ir mirusiojo palikimo bendraturčiai. Palikimo šalys yra pergyvenęs sutuoktinis arba sugyventinis, įpėdiniai ir tiesioginiai testamentinės išskirtinės gavėjai. Praėjus trimis mėnesiams po mirties, Švedijos mokesčių agentūrai (Skatteverket) būtina pateikti palikimo apyrašą. Šiame palikimo apyraše nurodomas mirusiojo palikimo turtas ir skolos. Palikimo apyraše taip pat nurodoma, kurie asmenys turi teisę atstovauti sprendžiant su palikimu susijusius klausimus. Švedijos mokesčių agentūra taip pat turi kompetenciją atlikti įpėdinio, kurio buvimo vieta nežinoma, paiešką paskelbdama pranešimą vyriausybei informaciniame leidinyje (Post och Inrikes Tidningar).

Jeigu kuri nors iš palikimo šalių to prašo, teismas gali priimti sprendimą dėl turto perdavimo administruoti oficialiam palikimo administratoriui ir gali šį administratorių paskirti. Jeigu šalys negali susitarti dėl palikimo padalijimo, paskiriamas specialus palikimo paskirstytojas. Šis asmuo gali priverstinai padalyti palikimą. Palikimo paskirstytoją paskiria kompetentingas bendrosios kompetencijos teismas.

Paveldėjimo ginčus taip pat sprendžia kompetentingas bendrosios kompetencijos teismas.

Jeigu kuri nors palikimo šalis yra nepilnametė arba neturi veiksnumo, paskiriamas globėjas. Globėją paskiria vyriausiasis globos pareigūnas.

5.2 priimti pareiškimą dėl paveldėjimo atsisakymo arba priėmimo?

5.3 priimti pareiškimą dėl testamentinės išskirtinės priėmimo arba atsisakymo?

5.4 prīmīti pareiškīmā dēl privalomosios palikimo dalies priēmimo arba atsisakymo?

Nereikalaujama, kad įpėdinis konkrečiai priimtų paveldėjimo teisę. Tačiau įpėdinis turi pranešti apie save ir jis, jeigu yra palikimo šalis, privalo padėti administruoti palikimą.

Jeigu asmuo pagal testamentą turi paveldėjimo teisę, testamentinės išskirtinės gavėjas, jeigu nori patvirtinti savo teisę, privalo įteikti pranešimą apie testamentą įpėdiniams pagal įstatymą. Pranešimas apie testamentą įteikiamas įpėdiniui (-iams) perdavus patvirtintą testamentą kopiją ir įpėdiniui (-iams) patvirtinus gavimo faktą. Įteikus pranešimą, visi įpėdiniai, kurie mano, kad testamentas turėtų būti paskelbtas niekiniu, įpėdiniai, kurie nori iš dalies pakeisti testamentą siekdami gauti jiems priklausančią privalomąją palikimo dalį, arba pergyvenęs sutuoktinis, kuris nori įgyvendinti bazinio dydžio taisyklę, per šešis mėnesius turi pareikšti protestą teisme.

Palikėjo įpėdinis gali atsisakyti savo paveldėjimo teisės pergyvenusio sutuoktinio naudai. Tai nereiškia, kad įpėdinis atsisako palikimo; veikiau jis atideda paveldėjimo teisės įgyvendinimą. Įpėdinis turi teisę į antraeilį paveldėjimą iš pergyvenusio sutuoktinio palikimo, o kai pergyvenęs sutuoktinis miršta, įpėdinis gauna savo palikimo dalį. Jeigu nėra gyvo įpėdinio, pergyvenusio sutuoktinio mirties metu vietoj jo palikimą paveldi įpėdinio įpėdinis.

Įpėdinis arba testamentinės išskirtinės gavėjas gali atsisakyti savo teisės į palikimą tiesiogiai testatoriaus akivaizdoje, t. y. prieš jam mirštant. Toks atsisakymas galioja testatoriaus įpėdiniams, išskyrus atvejus, kai nustatyta kitaip. Tačiau įpėdinis arba įpėdinio įpėdiniai visada turi teisę gauti jiems priklausančią privalomąją palikimo dalį.

Jeigu įpėdinis arba testamentinės išskirtinės gavėjas atsisako palikimo arba jo nereikalauja, Švedijos mokesčių agentūra gali tiesiogiai jam nurodyti įgyvendinti savo teisę per šešis mėnesius nuo tokio nurodymo davimo dienos. Jeigu įpėdinis arba testamentinės išskirtinės gavėjas nepasinaudoja savo teise, jis praranda savo teisę į palikimą. Asmuo savo teisės į palikimą gali atsisakyti iki palikimo padalijimo momento.

6 Trumpai aprašykite nacionalinės teisės procedūrą, pagal kurią sprendžiami paveldėjimo klausimai, įskaitant turto realizavimo ir padalijimo klausimus (taip pat nurodykite, ar paveldėjimo procedūrą turi pradėti teismas ar kita kompetentinga institucija, ar ji pradeda automatiškai).

Mirus testatoriui, palikimo šalys, t. y. pergyvenęs sutuoktinis arba sugyventinis, įpėdiniai ir tiesioginiai testamentinės išskirtinės gavėjai, privalo kartu administruoti palikėjo palikimą. Jie turi pareigą sudaryti palikimo apyrašą ir pateikti jį Švedijos mokesčių agentūrai. Jeigu turtas viršija skolas, perteklius padalijamas įstatyme arba testamente nustatyta tvarka. Palikimas padalijamas priimant palikimo padalijimo dokumentą, kurį parengia įpėdiniai ir tiesioginiai testamentinės išskirtinės gavėjai. Palikimo padalijimo dokumentas turi būti sudaromas raštu ir įpėdiniai turi jį pasirašyti. Jeigu įpėdiniai negali susitarti dėl palikimo padalijimo, gali būti skiriamas palikimo paskirstytojas ir palikimas gali būti padalijamas priverstine tvarka. Jeigu paskiriamas testamentą vykdytojas, jis turi pareigą padalyti palikimą.

Jeigu palikėjas buvo susituokęs arba turėjo sugyventinį, bendras palikimas paprastai yra padalijamas. Bendras palikimas padalijamas prieš padalijant palikėjo palikimą.

7 Kaip ir kada asmuo tampa įpėdiniu ir testamentinės išskirtinės gavėju?

Asmuo įpėdiniu tampa pagal įstatymą. Norėdamas tapti įpėdiniu, asmuo testatoriaus mirties metu turi būti gyvas. Antraip asmuo turėjo būti pradėtas iki testatoriaus mirties ir gimęs po jo mirties. Teisę į palikimą turintis asmenys paveldi trimis skirtingomis eilėmis; daugiau informacijos pateikiama atsakyme į 4 klausimą.

Asmuo tampa testamentinės išskirtinės gavėju, jeigu jam pagal galiojantį testamentą paliekama turto. Jeigu testatoriaus mirties metu nėra gyvo testamentinės išskirtinės gavėjo, jo vietą užima testamentinės išskirtinės gavėjo giminaičiai, jeigu jie turi teisę į palikimą pagal paveldėjimo pagal įstatymą taisykles.

8 Ar įpėdiniai atsako už mirusiojo skolas, ir jei taip, kokiomis sąlygomis?

Ne, įpėdiniai neatsako už palikėjo skolas. Asmeniui mirus, jo turtas ir skolas sudaro palikimą. Palikimas turi savarankiško juridinio asmens statusą, taigi ir savo teises ir pareigas. Jeigu skolas viršija palikimą, palikimas paskelbiamas bankrutavusiu ir negali būti padalijamas.

9 Kokių dokumentų ir (arba) informacijos paprastai reikalaujama registruojant nekilnojamąjį turtą?

Kiekvienas asmuo, kuris įgijo nuosavybės teises į nekilnojamąjį turtą, privalo prašyti įregistruoti įgijimo faktą (teisės registracija) Švedijos nacionaliniame žemės kadastru (<http://www.lantmateriet.se/>); paprastai toks prašymas pateikiamas per tris mėnesius nuo teisės į nekilnojamąjį turtą įgijimo dienos. Asmuo, kuris prašo įregistruoti teisę, privalo pateikti įgijimo dokumentą ir kitus dokumentus, reikalingus įgijimo faktui pagrįsti. Tai reiškia, kad, pvz., pirkimo atveju, be kita ko, reikia pateikti pirkimo dokumentą. Jeigu turtas įgyjamas paveldėjimo būdu, kai kuriais atvejais (jeigu yra tik viena palikimo šalis) iš esmės pakanka pateikti registruotą palikimo apyrašo originalą ir patvirtintą kopiją. Kitais atvejais būtina pateikti palikimo padalijimo dokumento originalą ir patvirtintą kopiją. Taip pat gali reikėti pateikti ir kitus dokumentus, pvz., vyriausiojo globos pareigūno sutikimą, jeigu palikimo šalis yra nepilnametis arba neveiksnius asmuo. Kai kuriais atvejais asmuo gali prašyti įregistruoti teisę pateikdamas teisinę galią turintį testamentą, o ne palikimo padalijimo dokumentą.

Turto savininku laikomas asmuo, kuris paskutinis pateikė prašymą įregistruoti teisę.

9.1 Ar administratorius skiriamas privalomai arba privalomai to paprašius? Jei jis skiriamas privalomai arba privalomai to paprašius, kokių veiksmų tam reikia imtis?

Oficialų palikimo administratorių būtina paskirti, jeigu to prašo palikimo šalis. Testamentinės išskirtinės gavėjas, t. y. asmuo, kuriam testamentu buvo paliktas konkretus turtas, turi teisę prašyti paskirti oficialų palikimo administratorių. Palikimo administratorių paskiria kompetentingas teismas. Palikimo administratorius privalo turėti palikimo administravimui reikalingų žinių.

Savo testamente testatorius gali nustatyti, kad testamentą vykdytojas vietoj įpėdinių ir tiesioginių testamentinės išskirtinės gavėjų prižiūrės, kaip administruojamas palikimas.

9.2 Kas įgaliotas vykdyti mirusiojo paskutinę valią ir (arba) administruoti turtą?

Pirmiausia tai yra palikimo šalys; t. y. yra pergyvenęs sutuoktinis arba sugyventinis, įpėdiniai ir tiesioginiai testamentinės išskirtinės gavėjai. Palikimo apyrašą turi būti pateikiamas palikimo šalių sąrašas. Jeigu yra paskirtas palikimo administratorius arba testamentą vykdytojas, jie turi įgaliojimus vietoj šalių atstovauti sprendžiant su palikimu susijusius klausimus.

9.3 Kokie yra administratorių įgaliojimai?

Oficialus palikimo administratorius turi užduotį nustatyti palikimo turtą ir skolas ir administruoti turtą. Jis taip pat privalo nustatyti įpėdinius ar testamentinės išskirtinės gavėjus, kad vėliau galėtų padalyti palikimą pagal įstatymą arba testamentą. Todėl palikimo administratorius turi įgaliojimus pasirašyti teisinius dokumentus, jeigu to reikia šiam tikslui. Palikimo testatoriaus įgaliojimai tam tikrais aspektais yra ribojami, pvz., parduodamas nekilnojamąjį turtą, palikimo administratorius privalo turėti rašytinį visų bendraturčių sutikimą arba, jeigu tokio dokumento negalima gauti, kompetentingo apylinkės teismo leidimą.

10 Kokie dokumentai vykdam paveldėjimo procedūrą ar ją užbaigus pagal nacionalinę teisę paprastai išduodami paveldėtojų statusui ir teisėms patvirtinti? Ar jie turi konkrečią įrodomąją galią?

Dažniausiai pasitaikantys dokumentai yra palikimo apyrašas ir palikimo padalijimo dokumentas.

Palikimo apyrašas. Baigus palikimo apyrašo sudarymo procedūrą, kurioje turi dalyvauti visi įpėdiniai ir testamentinės išskirtinės gavėjai, parengiamas palikimo apyrašas, kurį būtina pateikti Švedijos mokesčių agentūrai. Palikimo apyraše, be kita ko, nurodomi įpėdiniai ir testamentinės išskirtinės gavėjai ir

palikimo turtas ir skolos. Geriausiai su palikimu susipažinęs asmuo – palikimo apyrašo rengėjas – privalo oficialiai patvirtinti, kad palikimo apyraše pateikta informacija yra teisinga. Du asmenys privalo patvirtinti, kad sudarant palikimo apyrašą buvo tinkamai atsižvelgta į visus aspektus. Prie palikimo apyrašo būtina pridėti testamentą ir susitarimą dėl iki santuokos įgyto turto padalijimo. Palikimo apyrašą registruoja Švedijos mokesčių agentūra. Įregistruotas palikimo apyrašas yra svarbus civilinės teisės požiūriu. Šis dokumentas pats savaime arba su palikimo padalijimo dokumentais yra palikimo šalių identifikavimo dokumentas, pvz., kai reikia atsiimti pinigus iš palikėjo banko sąskaitos (-ų) ir kai reikia pateikti prašymą įregistruoti nuosavybės teisę.

Palikimo paskirstymo dokumentas. Dalijant palikimą būtina sudaryti palikimo padalijimo dokumentą. Palikimo padalijimo dokumentą raštu turi sudaryti įpėdiniai ir (arba) testamentinės išskirtinės gavėjai. Palikimo padalijimo dokumentas taip pat yra svarbus civilinės teisės požiūriu ir tai yra palikimo šalių identifikavimo dokumentas.

Švedijos teisėje taikomas laisvo įrodymų vertinimo principas, o tai reiškia, kad nėra jokių specialių nuostatų dėl konkretaus dokumento įrodomosios vertės.

Paskutinis naujinimas: 23/10/2015

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Šiuo metu valstybės narės, atsakingos už svetainės puslapių, kuriuose pateikiamas nacionalinis turinys, administravimą, atnaujina šios svetainės turinį, atsižvelgdamos į planuojamą Jungtinės Karalystės išstojimą iš Europos Sąjungos. Jeigu svetainės turinys dar neatspindi Jungtinės Karalystės išstojimo fakto, toks neatitikimas yra netyčinis ir bus ištaisytas.